



A Research on Family in Children's Literature: Family Types, Communication and Attitudes within the Family

Sinem KUZU KARADAĞ*

Abstract. Family, the smallest institution in society, has a special importance in the socialization of the individual. Although each family has different communication styles, attitudes and structures, the existence of qualified children's books to introduce children to different family structures is an undeniable fact. The aim of this research is to examine and discuss how the concept of family is reflected in children's literature works. For this purpose, 10 children's books by different authors were selected and examined in the context of the concept of family. Children's books selected in the research; Regarding the concept of family, it was examined in terms of family types, intra-family relations and parental attitudes. The selected works were subjected to content analysis using the document analysis method. It was determined that the children's books examined included many family types in accordance with the change in social structure. Authors conveyed to children's book readers the types of families in society, their relationships and attitudes through sample books.

Keywords: family, children's literature, children's books, socialization.

How to cite: Kuzu Karadağ, S. (2023). Çocuk edebiyatı eserlerinde aile üzerine bir araştırma: aile tipleri, aile içi iletişim ve tutumlar. *Journal of Children's Literature and Language Education*, 6 (2), 122-145.

* Erzincan Binali Yıldırım University, Social Sciences Institute, Erzincan, Türkiye; sinemkuzu2424@gmail.com



Çocuk Edebiyatı Eserlerinde Aile Üzerine Bir Araştırma: Aile Tipleri, Aile İçi İletişim ve Tutumlar

Sinem KUZU KARADAĞ*

Öz. Toplumdaki en küçük kurum olan aile, bireyin toplumsallaşmasında ayrı bir öneme sahiptir. Her ailenin birbirinden farklı iletişim şekli, tutumları ve yapısı olsa da çocuğun farklı aile yapılarıyla tanıştırılmasında nitelikli çocuk kitaplarının varlığı da yadsınamaz bir gerçektir. Bu araştırmada amaç, aile kavramının çocuk edebiyatı eserlerine ne şekilde yansıdığını inceleyip ele almaktır. Bu amaç gereğince farklı yazarlara ait 10 çocuk kitabı seçilerek aile kavramı bağlamında incelenmiştir. Araştırmada seçilen çocuk kitapları; aile kavramıyla ilgili olarak aile tipleri, aile içi ilişkiler ve ebeveyn tutumları açısından incelenmiştir. Seçilen eserler, doküman incelemesi yöntemi kullanılıp içerik analizine tabi tutulmuştur. İncelenen çocuk kitaplarının, toplumsal yapıdaki değişime uygun olarak aile tiplerinin birçoğunu barındırdığı tespit edilmiştir. Yazarlar, çocuk kitabı okurlarına toplumda yer alan aile tiplerini, aile içi ilişkileri ve tutumlarını örnek kitaplar üzerinden aktarmışlardır.

Anahtar kelimeler: aile, çocuk edebiyatı, çocuk kitapları, toplumsallaşma.

*  Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, Türkiye; sinemkuzu2424@gmail.com.



1. Giriş

Çocuk, doğumundan belli bir evreye gelene kadar hem fizyolojik hem de psikolojik olarak hep başkalarına ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaçlarını da yanı başında olan ailesi tarafından giderebilir. Çocuk, ilk sosyal tecrübelerini ailesini ya da aile büyüklerini gözlemleyerek edinmeye başlar. Bu bağlamda aile, çocuğun ihtiyaçlarının giderildiği bir kurum olmanın yanı sıra ilk eğitimini aldığı yerdir. Yapıcı'ya (2010) göre çocuk için, eğitimin en iyi şekilde gerçekleştirileceği yer ailedir ve insanlar; en önemli değerlerini yeni nesillere aileler vasıtasıyla aktarır.

Her aile; belli kuralları, bilgileri çocuklarına aktarmaya çalışarak nesilden nesile devamlılığı sağlamaya çalışır. Ailenin bir diğer katkısı ise çocuğun toplumsallaşmasına yardımcı olmaktır. Birey, toplum içinde belli bir pozisyon ve rolde olmasına rağmen gerçek kişiliğini ancak diğer bireylerle sosyal ilişkiler kurarak oluşturur. Bireye bu ortam, en etkili şekilde ailesi tarafından sağlanabilir (Acar, 1990).

Toplumsallaşma, kişinin topluma ve çevreye uyum sürecini ele almaktadır. Bu süreçte kişi, diğer insanlarla etkileşimde bulunarak kendine özgü toplumsal davranış ve deneyim biçimleri oluşturur (Uluğtekin, 1991). Çocuk önce ailede birey olarak var olur, daha sonra aile ve çevre faktörünün etkisiyle toplumsallaşmaya başlar. Aileler, çocukların birincil sosyalleşme araçlarıdır (Sillars, 1995, akt. Qin Zhang, 2007). Aile; çocuğun sosyalleşmesi, çocuğa sevgi ve desteğin sağlanması için öncelikli olan kurumdur. Bu sebepten ötürü aile ilişkileri, çoğu birey üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Koerner ve Schrodte, 2014, akt. Horstman vd, 2017).

Bireyin toplumsallaşması için aile çok önemli olmakla birlikte her ailenin özellikleri, yapısı, iletişim kurma şekli ve tutumları birbirinden farklılık gösterebilir. Her çocuğun toplumdaki bu farklılıklarla tanıştırılması gerekir. Bu süreç çocuğun sosyal öğrenmeleriyle gerçekleşebileceği gibi bazen kitaplarla da mümkün olmaktadır. Çocuk; kitaplarda birbirinden farklı aile özellikleriyle, tutumlarla, bakış açılarıyla karşılaşarak toplumdaki durumlara, özelliklere yadırgamadan yaklaşabilme olanağı elde edecektir.

Kitaplar, çocukların eğitiminde önemli bir yere sahip olan yardımcı materyallerdir. Çocuklara bir şeyler öğretmekten çok daha fazlasına sahip olan kitaplar, onların hayatlarında önemli bir yere sahiptir. Kitaplar aracılığıyla hayatını şekillendirmeye başlayan çocukların kitaplarla erken bir süreçte tanıştırılması gerekir. Çocuğun kitaplarla buluşması edebiyatla da tanışması anlamına gelir. Bu süreçte karşımıza çocuk edebiyatı kavramı çıkmaktadır.

XX. yüzyılın başlarında ortaya çıkan çocuk edebiyatı kavramı hedef kitle olarak çocuğu seçen bir duyarlılığın ifade biçimi olarak kullanılmaya çalışılmıştır (Arıcı, 2016). Oğuzkan'a (2000) göre çocuk edebiyatı, çocukluk çağında bulunan kimselerin hayal, duygu ve düşüncelerine seslenen sözlü ve yazılı tüm eserleri kapsamaktadır. Şirin'e (2000) göre ise

çocuk edebiyatı, her yaştan okurun ilgisini çekebilen, herkesçe okunabilen edebiyatın içinde bir tür olarak ifade edilmektedir.

Alver'e (2005) göre çocuk, hayatı edebiyat vasıtasıyla keşfederek anlamlandırır. Kitaplardaki kahramanlar aracılığıyla hayata bakış açısı değişen çocuk, kahramanlarla özdeşleşerek kahramanların özelliklerini keşfetmeye başlar. Yazarın yarattığı dünya, çocuğun da dünyası olur ve çocuk başka yaşamlara tanıklık ederek toplumu ve insanları anlamaya başlar (Zivtci, 2007). Sever'e (2013) göre kahramanın yaşama bağlılığı, karşılaştığı sorunları çözümedeki kararlılığı, amaca ulaşmada izlediği yöntemlerin niteliği ve bu eylemlerin söz ve davranışlarla somutlaştırılması çocukları da kahraman gibi davranmaya yönlendirmektedir.

Çocuk edebiyatı; ebeveyn ve çocuk, kardeşler ve akran grubu üyeleri arasındaki kişilerarası iletişimi öğretmek için mükemmel bir materyal desteği sağlar (Steagmaier, 1974). Bu nedenle çocuk edebiyatı eserlerinde karakterlerin betimlenme şekli, özellikleri, gerçekçiliği vb. özellikleri okurlar için büyük önem taşır. Bu bağlamda farklı aile yapılarının ve özelliklerinin öğretilmesinde çocuk kitaplarının işlevselliği önem kazanmaktadır.

Literatür incelendiğinde çocuk edebiyatı eserlerinde aile kavramıyla ilgili birçok akademik çalışmaya yer verildiği görülmektedir. Yılmaz Dursun'un (2022) çalışmasında Sevim Ak ve Üzeyir Gündüz'ün eserlerinden yola çıkılarak çocuk kitaplarında aile kavramı; aile tipi, aile tutumu, aile içi ilişkiler, sosyoekonomik unsurlar ve ailenin işlevleri olmak üzere 5 ana başlık altında incelenerek karşılaştırılmıştır. Sevim Ak'ın eserlerinde olumsuz aile ilişkilerinin daha fazla olduğu, geleneksel aile yapısına çok fazla yer verilmediği, ailenin sıklıkla eğitim işlevine rastlandığı ifade edilmiştir. Üzeyir Gündüz'ün eserlerinde ise geleneksel aile unsurlarına sıklıkla yer verildiği, ailenin dini işlevinin ön planda olduğu belirtilmiştir. Namazcı'ya (2020) ait çalışmada üç kuşakta çocuklara yönelik yazılmış eserler, ailenin ele alınış şekilleri yönünden incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Üç dönem kıyaslandığında en fazla parçalanmış ailelere yer verildiği, 1970 öncesi dönemde ailelerin çocuklarına karşı koruyucu/kollayıcı tutumla yaklaştığı, 2000'ler ve sonrasında ebeveyn tutumunun demokratik/destekleyici olduğu belirtilmiştir. 1970 öncesi ve 2000 yılına kadar yazılan eserlerde çocukların ebeveynleri ile çatışma yaşamadığı ifade edilirken 2000 sonrası dönemde ebeveyn çocuk çatışmalarının arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışmalara ek olarak Güzelyurt ve Özkan'a (2018) ait çalışmada değişen çağ ve koşullarla birlikte aile kavramının sürekli değişim halinde olması ve çocuğun içinde bulunduğu bu değişimlerin pek çoğunun çocuk için olumsuzluk ifade etmesi ele alınmıştır. 1993-2018 yılları ailede yaşanan değişimleri yansıtan 40 resimli çocuk kitabı incelenerek, kitapların içeriğinde çocuklara verilmek istenen bilgilerin ve alt mesajların alan yazına uygunluğu araştırılmış, olumlu ve olumsuz nitelikleri belirlenmiştir. Bir başka çalışma ise Kaya ve Erkmen'in (2017) Aytül Akal'a ait aile içi çatışma içeren çocuk kitaplarını ele aldığı incelemedir. Eserlerde kuşak çatışmalarından ziyade bireyler arasındaki çatışmaların ağırlıkta olduğu ve bireyin kendisiyle olan çatışmalarına da değinildiği belirtilmiştir. Yapılan başka bir çalışmada

Koşkunlu, (2008) Muzaffer İzgü'nün "Anneannemin Akıl Almaz Maceraları" serisinde "aile" kavramını inceleyerek seride yer alan aile yoluyla verdiği iletileri ve bunların çocuk gelişimine etkilerini ortaya koymaya çalışmıştır. Alan yazında ilgili konuya ilişkin yapılmış çalışmaların çoğunlukla aile ilişkileri, aile tutumları ve aile içi çatışmalar konuları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bununla birlikte ailenin zaman içerisinde değişimi, sosyoekonomik özellikleri, işlevleri, eserler üzerinden verdiği iletiler konuları üzerinde de değerlendirme ve incelemeler yapılmıştır.

Çocuk kitaplarında aile kavramı, ailenin çocuklara nasıl yansıtıldığı incelenmesi gereken bir husustur. Her dönemde önemini koruyan aile kurumu, toplumsal değişimlerle beraber günümüz koşullarında daha da önemli bir hâle gelmiştir. Toplumsal devamlılığın sağlanması, değerlerin bireyler arasında aktarılması ve çocukların eğitiminde çok önemli görevlerinin olması aile kavramının her dönemde önemli konumda olmasını zorunlu kılmaktadır. Aile kavramının çocukların hayatında çok önemli olması çocuk kitaplarında ailenin önemini artırmaktadır. Çocukların okudukları kitaplarda yer alan aile ile ilgili özellikler de (aile tipleri, aile içi iletişim, aile tutumları) bu bağlamda değer kazanmaktadır.

Bu araştırma kapsamında incelenen kavramların, gelecekte bu kavramlar esas alınarak oluşturulacak olan çocuk edebiyatı eserlerine katkıda bulunulacağı, aile konusuyla ilgili daha nitelikli çocuk edebiyatı eserlerinin yazılacağı beklenilmektedir. Bu bağlamda ortaokul düzeyinde çocuk kitapları seçilerek kitaplarda aile kavramının nasıl yansıtıldığının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada bu temel amaca bağlı olarak belirlenen şu alt problemlerin de cevabı aranmıştır:

- Çocuk kitaplarında hangi aile tipleri yer almaktadır?
- Çocuk kitaplarında aile içi iletişim nasıl yansıtılmaktadır?
- Çocuk kitaplarında ailelerin çocuklarına karşı tutumları nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli/ Deseni

Kurgusal/üretilmiş bir yapı üzerinde var olan bir durumu, var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan bu araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı araçların çözümlenmesini ele alan bir yöntemdir. Doküman incelemesinde geniş kapsamlı, zengin ve ayrıntılı veriler elde edilerek incelenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Doküman incelemesi veya analizi olarak adlandırılan bu yöntem, Yıldırım ve Şimşek'in (2013) ifadelerine göre tek başına bir araştırma yöntemi olarak kullanılabilirdiği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile beraber de kullanılabilir. Araştırmanın amacı gereğince çocuk yazını içinde yer alan farklı yazarlara ait ortaokul dönemine ait (12-14 yaş) toplam 10 kitap, aile kavramı kapsamında incelenmiştir.

Araştırmanın amacı gereğince çocuk yazını içinde yer alan farklı yazarlara ait ortaokul dönemine ait (12-14 yaş) toplam 10 kitap, aile kavramı kapsamında incelenmiştir.

2.2. Evren-Örneklem/Çalışma Grubu/ İncelenen Dokümanlar

Araştırmada incelenen dokümanlar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile tespit edilmiştir. Ölçüt örnekleme yöntemi, önceden kararlaştırılmış bir dizi kriteri karşılayan bütün durumların çalışılmasıyla oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

İncelenen eserler belirlenirken şu ölçütlerden yararlanılmıştır:

- Araştırmaya konu olan eserlerin farklı yazarlara ait olmasına dikkat edilmiştir.
- Aile kurumuna dair veri sağlayabilecek olan eserler tercih edilmiştir.
- Gerçek yaşama aykırı unsurlar barındırmaması amacıyla masal özelliği taşıyan eserler incelemeye alınmamıştır.

Araştırmada kullanılan materyaller alan uzmanının görüşüne sunulularak belirlenmiştir. İlk olarak 20 eser belirlenmiş ve alan uzmanının da görüşü alınarak gerekli özelliklere uygun olmayan eserler çıkarılmıştır. Aile kavramı ve aileyle ilgili veri sağlayabilecek özelliklere sahip 10 eser seçilerek incelemeye başlanmıştır. Araştırmada güvenilirliği sağlamak adına eserler; tekrar tekrar okunarak notlar alınmış, gerekli özelliklerin gözden kaçırılmamasına dikkat edilmiştir.

Gerçek yaşamla daha ilişkili veriler sunması imkânından ötürü eser türü olarak roman ve hikâyeye türleri tercih edilmiştir. Araştırmada kullanılan çocuk kitapları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışmada incelenen çocuk kitaplarına ilişkin bilgiler

No	Kitabın Adı	Yazarı	Yayınevi	Yayın Yılı
1	Annemin Gölgesi	Doğukan İşler	Genç Timaş	2022
2	Balıkçının Kızı	Paulo Jacques/Üzeyir Gündüz	Küçük Ev Yayınları	2009
3	Çizgili Pijamalı Çocuk	John Boyne	Tudem	2022
4	Domates Saçlı Kız	Sevim Ak	Can Çocuk	2021
5	İyiler ve Kötüler	Hasan Demir	Meneviş Yayınları	2004
6	Kaledibi Sokağı	Bilgin Adalı	Fom Kitap	2019
7	Kızım, Ben Çocukken..	Aytül Akal	Tudem	2020

8	Sol Ayağım	Christy Brown	Nokta Kitap	2005
9	Yankılı Kayalar	Ahmet Yılmaz Boyunağa	Genç Timaş	2005
10	Zıkkımın Kökü	Muzaffer İzgü	Bilgi	2017

2.3. Verilerin Toplanması/Süreç

Aile kurumuyla ilgili alan taraması yapılmış, çeşitli kaynaklardan yararlanılarak kitaplarda incelenecek ölçütler belirlenmiştir. Ölçütler belirlenirken kaynaklardaki ortak özelliklerin ele alınmasına özen gösterilmiştir. Bu çalışmada çocuk kitapları; aile tipleri, aile tutumları, aile içi ilişkiler (çatışmalar) başlıkları altında ele alınmış ve toplam 14 alt grup oluşturulmuştur. Aile tipleri; geniş aile, çekirdek aile, geçiş ailesi ve parçalanmış aileden oluşmaktadır. Aile tutumları; demokratik/destekleyici tutum, otoriter/baskıcı tutum, koruyucu/kollayıcı tutum hoşgörülü/gevşek tutum, ilgisiz tutum, tutarsız/dengesiz tutum başlıklarından oluşmaktadır. Aile içi ilişkiler; ebeveyn-çocuk çatışması, ebeveynler arası çatışma, kardeşler arası çatışma ve diğer aile üyeleri arasında çatışma olarak gruplandırılmaktadır. Oluşturulan tüm alt gruplar alan uzmanı görüşüne sunulmuş ve gerekli değişiklikler yapılmış ve son haline getirilmiştir.

Kitapların belirlenme sürecinde, incelenecek alt kategorilerin oluşturulmasında ve elde edilen verilerin değerlendirilmesinde uzmana başvurulması ve dönütlerden yararlanılarak değişiklikler yapılması bu çalışmanın güvenilirliğini artırmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi iki aşama olarak gerçekleşmiştir: İlk aşamada incelenen 10 çocuk kitabındaki aile kavramları ve ailenin çocuğa sunduğu özellikler içerik analizi kullanılarak tespit edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). İkinci aşamada içerik analizi ile belirli kategorilerde sınıflandırılan veriler, betimsel analiz kullanılarak belirlenen kategorilere göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır.

Seçilen 10 çocuk kitabında aile ile ilgili bulgular, betimsel analiz kapsamında değerlendirilmiştir. Betimsel analizde, elde edilen veriler öncesinde tespit edilen konulara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

3. Bulgular

Bulgular sunulurken güvenilirliği artırmak amacıyla kitap isimlerinin baş harfleri kısaltılarak alıntı cümlelere ve sayfa sayılarına yer verilmiştir.

3.1. Aile Tipleri

Tablo 2. Aile tiplerinin incelenen kitaplara göre dağılımı

Çekirdek Aile	Çizgili Pijamalı Çocuk, İyiler ve Kötüler, Kaledibi Sokağı, Sol Ayağım, Yankılı Kayalar, Zıkkımın Kökü, Domates Saçlı Kız, Balıkçının Kızı, Kızım, Ben Çocukken...
Parçalanmış Aile	Annemin Gölgesi, Balıkçının Kızı, Domates Saçlı Kız, Çizgili Pijamalı Çocuk, İyiler ve Kötüler, Yankılı Kayalar, Zıkkımın Kökü
Geniş Aile	Kaledibi Sokağı
Geçiş Ailesi	-

Tablo 2’de belirtildiği gibi yazarlar, incelenen kitaplarda farklı aile tiplerine yer vermişlerdir.

Annemin Gölgesi adlı kitapta Umut; annesini küçük yaşta kaybetmiş, babası ve amcasıyla beraber yaşamaktadır. Annesi vefat ettiği için parçalanmış aileye örnek gösterilmektedir.

“Amcam bizimle birlikte yaşıyor. Beni amcam büyütmiş desem yeridir zaten. Çünkü babamın bu durumu bir yana, annem de ben daha küçücük bir bebekken göçüp gitmiş bu hayattan. Babam ve amcamdan başka kimsem yok şu dünyada, sizin anlayacağınız.” (AG, 24)

Kitaptaki diğer kahramanlardan Sevin Bural’ın da annesiyle beraber yaşayıp babasının kim olduğunu bilmeden büyümesi parçalanmış aileye ait olduğunu göstermektedir.

“Biliyor musun, ben babasız büyüdüm. Öyle bir babasızlıktı ki bu, öyle bir yoktu ki babam... Senin cümlelerinin arasında kaybolmuşken hatırladım bu yokluğu yeniden. Bir kere bile yüzünü görmediğim, hatta bir fotoğrafını bile görmediğim bir babam...” (AG, 86)

Balıkçının Kızı adlı kitapta Samiye, annesini kaybetmiş; babası, üvey annesi ve küçük kardeşiyle birlikte yaşamaktadır. Buradaki aile tipi de parçalanmış aileye örnektir.

“Bir anda kendimi, küçücük ve yapayalnız hissettim. Benden kilometrelerce uzakta, Kahire mezarlığında yatan annemi hatırladım birden...” (BK, 8)

“Ölüler doğru söylüyor: Babamla evleneli üç yıl olmasına rağmen, üvey annemiz ne bana ne de küçük kardeşime bir defa olsun el kaldırmamıştı.” (BK, 22)

Samiye, daha sonra evden kaçmış, sonrasında Nil Suyu Seviye Tespit Dairesi’nde çalışan bir mühendis onu evine almış, mühendis ve mühendisin annesiyle beraber çekirdek aile olarak yaşamaya başlamışlardır.

“Benim hatırım için babamla görüştü. Onun vergi borçlarını ödedi. Buna karşılık da beni yanına aldı. Yaşlı annesine can yoldaşı olmak üzere onun evinde kalmaya başladım. Bana öz kızları gibi davrandılar.”(BK, 59)

Çizgili Pijamalı Çocuk adlı kitapta çekirdek ve parçalanmış aile tiplerine yer verilmektedir. Bruno annesi, babası ve ablası Gretel ile birlikte yaşamaktadır.

“Babanın yeni görevine tek başına gitmesini ve orada yalnızlık çekmesini istemezsin, değil mi? Onunla olmazsak baban hepimizi çok özler, diye ekledi anne.” (ÇPÇ, 9)

“Evet Bruno, oradalar. Ama sen, ben, annen ve Gretel ailedeki en önemli insanlarız ve artık burada yaşıyoruz. Out-With’de...” (ÇPÇ, 46)

Bruno’nun tanıştığı arkadaşı Shmuel de ailesiyle beraber kampta yaşamlarını sürdürmektedir. Verilen bilgiler doğrultusunda ikisinin de çekirdek aileye mensup olduğu anlaşılmaktadır.

“Buraya gelmeden önce, babamın kendi saatlerini yaptığı dükkânın üstünde küçük bir dairede annem, babam ve kardeşim Josef ile birlikte yaşıyordum.” (ÇPÇ, 116)

Schmuel’in ilk olarak annesinin, ardından babasının ortadan kaybolması parçalanmış aile tipini ortaya çıkarmıştır.

“Ve annemi bizden ayırıp götürdüler. Babam, Josef ve ben şuradaki barakalara konduk, o zamandan beri burada yaşıyoruz.” (ÇPÇ, 120)

“Pazartesi buradaydı, sonra başka adamlarla çalışmaya gitti. Ama hiçbiri geri gelmedi.” (ÇPÇ,179)

Domates Saçlı Kız adlı kitapta yer alan aile tipi, parçalanmış ailedir. Güneş’in ailesi onu küçük yaşta yetiştirme yurduna bırakmış ve Güneş on yaşına kadar yetiştirme yurdunda kalmıştır.

“Annem benim gerçek babamla çok az evli kalmış, ben doğmadan ayrılmışlar. Nerede olduğunu bilmiyor... Ayrıldıktan sonra görüşmemişler...” (DSK, 78)

Annesi daha sonra başka bir kişiyle evlenip kızını da yanına alarak çekirdek aileyi meydana getirmiştir.

“Annem başka biriyle evliymiş şimdi... Evlendiği adamın benden iki yaş büyük bir oğlu varmış. Annem bu adama baba dememi istiyor.” (DSK, 78)

İyiler ve Kötüler adlı kitapta yer alan aile tipleri çekirdek ve parçalanmış ailedir. Suna, Tarık ve Ali adlı çocuklar, anne ve babalarıyla beraber yaşamaktadır.

“Ağabeyime söylemem, ben de gelemeyeceğim. Anneme yılbaşı gecesi hazırlıklarında yardım edeceğim.” (İVK, 37-38)

“Habibe Hanım, kocası ile oğlunun sohbetini seyretmiş, bu muhabbeti çayla süslemek istemişti. Ali babasının yüzüne baktı. Çay içmek istiyordu ama babasından önce konuşmak işine gelmezdi.” (İVK, 41)

Kitaptaki diğer karakter Münir ise doğduğunda annesini kaybetmiş, babasıyla beraber yaşayan bir çocuk olup daha sonra babasını da kaybederek tek başına yaşamaya başlar. Burada da parçalanmış aile tipi ortaya çıkmaktadır.

“Münir, sokak ortasında yapayalnız kalmıştı. Onu bekleyen ağabeyi yoktu. Annesi, kendisini doğururken ölmüştü. Babası sırf bu sebepten Münir’i sevmeydi.” (İVK, 22)

“İçkili araba kullanan Rıza Bey, ayakkabı boyacısı Münir’in babası Rıza Bey, bir virajı alamayarak nehre uçup boğuldu...” (İVK, 60)

Kaledibi Sokağı adlı kitapta çekirdek ailenin geniş aileye dönüşümü anlatılmaktadır.

“Annem Nermin Hanım... Yirmili yaşlarda gencecik kadın. Yıllardır İskenderun’dan, benim doğduğum Safranbolu’ya, oradan Karabük’e, Mersin’e, Adana’ya koşup durmuş babamın ardından.” (KS, 6)

Bilgin, anne ve babasıyla Adana’da yaşamaktayken babasının tayini sebebiyle Antalya’ya taşınır. Burada dedesi, ninesi, halaları ve kuzenleriyle beraber yaşamaya başlar. Başlangıçta çekirdek aile tipine yer verilirken sonrasında geniş aile tipi ortaya çıkmıştır.

“Babamın atılmasını istediği gaz lambaları bir türlü atılamadı. Hep yedekte kaldı. Yine de sonunda ninem bile kabul etti elektriğin iyi bir şey olduğunu. Zaten homurdanmayı sürdürseydi, dedemden iyi bir zılgıt yiyecekti herhalde.” (KS, 110)

Kızım, Ben Çocukken... adlı kitapta çekirdek aile tipi yer almaktadır. Anne ve iki çocuğu arasında yaşanan olaylar aktarılmıştır.

“Koskoca odanız var, iki kardeş paylaşamıyor musunuz?” (KBÇ, 20)

“Ben neden babanızla aynı odayı paylaşıyormuşum ki? Ben sizden önce doğduğuma göre, sizin odanızda ben kalmalıyım aslında. İkiniz de gidip babanızın odasında kalabilirsiniz.” (KBÇ, 21)

Sol Ayağım adlı eserde çekirdek aile tipi ele alınmaktadır. Beyin felci geçiren Christy; kardeşleri, anne ve babası ile beraber yaşamaktadır.

“5 Haziran 1932’de, Rotunda Hastanesi’nde doğdum. Benden önce dokuz, benden sonra ise on iki tane çocuk vardı, yani ben ortanca grubuna giriyordum. Toplam yirmi iki tane çocuğun on yedisi yaşadı ve dördü bebekken öldü, hayatta olan on üçü hâlâ ailenin devamını sağlıyorlar.” (SA, 9)

Yankılı Kayalar kitabındaki aile tipi başlangıçta çekirdek aile iken sonrasında parçalanmış aile tipi ortaya çıkmıştır. Çocuklar önce babalarının evden ayrılmasının ardından ölüm haberini almış ve daha sonra da annelerinin hastalanıp yaşamını yitirmesiyle yalnız kalmışlardır.

“Anam da babam da okula gidememişler. Bu yüzden ödünç aldığım kitapları onlara da okumamı isterler. Ben okurken onlar da merakla dinlerler.” (YK, 8)

“Ama babam hiç dönmedi. Ne evimizin kapısı çalınunca geldi ne de sınıfımızın kapısı açıldığında göründü.” (YK, 13)

“Başımı kaldırdım. Gülümsemeye çalıştım. O da acı acı gülümsedi. Sonra derin bir uykuya daldı. Bir daha da uyanmadı anam, doyamadığım canım anam...” (YK, 21)

Kitabın ilerleyen kısımlarında Selim Bey’in Kara Mehmet ve kız kardeşini evlat edinmesiyle çekirdek aile tipi ortaya çıkmıştır.

“Mehmet, dedi. Biz teyzenle karar verdik. Siz bizim çocuklarımız olacaksınız. Tabii bizi isterseniz... Anneniz ve babanız artık biziz.” (YK, 106)

Zıkkımın Kökü adlı eserde çekirdek aile tipine yer verilmiştir. Muzo; abisi, anne ve babası ile beraber yaşamaktadır.

“Ve o gece ilk kez tüm aile, kutsal barınağımızın içinde hep birlikte uyuduk. Evin içine yerleşip tüm işler bittikten sonra abimi bekledik. Abim gelince kapının yanına toplandık, bir dua anam okudu, bir dua babam...” (ZK, 134)

Kitaptaki diğer karakterlerden Raziye, annesini kaybetmiş ve babasıyla beraber yaşamaktadır. Bu da parçalanmış aile tipine örnektir.

“Anan yok mu senin?”

Yok... Bir babam var.” (ZK, 146-147)

“Yeni mi geldiniz bu memlekete?”

Anam öldükten sonra, iki yıl oldu.” (ZK, 148)

Aile tiplerinden parçalanmış aileye 7, çekirdek aileye 9, geniş aileye 1 kez yer verilirken geçiş ailesi, bu eserlerde yer almamıştır. Kitaplarda çekirdek aileye, geniş aileye oranla daha sık yer verildiği belirlenmiştir. Kitaplarda yer alan aile tiplerinin çoğu şehirlerde yaşamaktadır. Bu durumun şehirleşmeye dayalı bir gerçek olduğu söylenebilir. Ailedeki anne ya da babanın çalışıyor olması da bu durumu doğrulamaktadır. Buna karşın Yankılı Kayalar adlı kitapta olaylar bir köyde geçmekte olup çekirdek ailede yaşayan çocukların ebeveynlerinin ölümü üzerine şehre göç etmeleri anlatılmaktadır.

İncelenen çocuk kitaplarında çekirdek aile tipinden sonra en fazla parçalanmış aileye yer verilmiştir. Çizgili Pijamalı Çocuk adlı kitapta Shmuel’in önce annesi sonrasında babasının ortadan kayboluşu ve ardından Bruno’yla Shmuel’in ölümleri anlatılmıştır. İyiler ve Kötüler adlı kitapta Münir, annesini küçük yaşta kaybedişinin ardından babasını da ölümü üzerine tek başına yaşamaya başlar. Yankılı Kayalar kitabında Mehmet ve kız kardeşi önce kurt saldırısıyla babasını, sonrasında hastalanan annesini kaybetmiştir. Zıkkımın Kökü adlı kitapta Raziye’nin annesinin ölümünden sonra yaşananlar anlatılmaktadır. Annemin Gölgesi adlı kitapta Umut, annesini trafik kazasında kaybetmiş babası ve amcasıyla beraber yaşamaktadır. Bu kitaplarda yer verilen parçalanmış aile tipinin anne-baba ölümüyle ortaya çıktığı görülmektedir.

Domates Saçlı Kız adlı kitapta ise Güneş’in küçük yaşta iken yetiştirme yurduna bırakılması ve on yaşına geldikten sonra annesine kavuşması anlatılmaktadır.

Farklı aile tiplerine yer verilmesi çocuk okurlara toplumsal yapının değişkenliğini göstermek açısından önemlidir.

3.2. Aile İçi İlişkiler (Çatışmalar)

Tablo 3. Aile içi çatışmaların incelenen kitaplara göre dağılımı

Anne-Baba ve Çocuk Arasındaki Çatışma	Domates Saçlı Kız, Kızım Ben Çocukken, Balıkçının Kızı, Sol Ayağım, Çizgili Pijamalı Çocuk, İyiler ve Kötüler, Annemin Gölgesi, Yankılı Kayalar
Anne-Baba Arasındaki Çatışma	Domates Saçlı Kız, Sol Ayağım, Balıkçının Kızı, Zıkkımın Kökü, Çizgili Pijamalı Çocuk, Yankılı Kayalar
Kardeşler Arasındaki Çatışma	Domates Saçlı Kız, Çizgili Pijamalı Çocuk, İyiler ve Kötüler, Kızım Ben Çocukken, Sol Ayağım
Ailedeki Diğer Bireylerle Olan Çatışma	Kaledibi Sokağı, Yankılı Kayalar

Aile içerisinde ebeveynler ve çocuklar bazı zamanlarda birbiriyle anlaşamamaktadır. Bu da aile içerisinde çatışmaların yaşanmasına sebep olmaktadır. Yazarlar, incelenen kitaplarında en çok çocuk ve ebeveynleri arasında yaşanan çatışmalara en az ise ailedeki diğer bireylerle olan çatışmalara yer vermişlerdir.

Annemin Gölgesi adlı eser Umut'un babasıyla olan çatışmalarını konu edinmektedir.

"Yeter artık be! Yeter! Çevir şu kafanı da bizden yana, gör atık bizi! Gör artık oğlunu! Gör! Gör! Yemin ederim bir gün parçalayacağım bu televizyonu! Ne var bu televizyonda ha! Ne var?" (AG, 50)

Balıkçının Kızı adlı eserde Samiye'nin annesinin ölümü üzerine babasının başka biriyle evliliği, eşyle yaşadığı tartışmalar, Samiye'nin evlendirilmek istenmesi üzerine yaşanan çatışmalar anlatılmaktadır.

"Çılgın herif! İnşallah sen de sulara gömülürsün de derdimiz sıkıntımız biter!..." (BK, 19)

"Babam, lambayı bırakıp üvey annemin gırtlığına sarıldı. Bir eliyle yüzünü tokatlıyor, diğer eliyle de onu elinden kaçırmamaya çalışıyordu." (BK, 19)

Çizgili Pijamalı Çocuk adlı eserde Bruno ve ailesinin evlerinden taşınma süreci ve sonrasında yaşananlar aile içinde çatışmaların yaşanmasına sebep olmaktadır.

"Burada ne kadar kalmamız gerekiyorsa o kadar demek Bruno! dedi annesi. Ve konu burada kapanmıştır." (ÇPÇ, 17)

"Öyle bir yerde yetişmelerini düşünebiliyor musun...? dedi anne. ...tartışma bitmiştir, bu konuda tek bir sözcük daha duymak istemiyorum dedi, baba." (DSK, 115)

Bruno ve ablası Gretel arasında yalnızca üç yaş olmasına rağmen birbirleriyle anlaşamamakta ve çatışma yaşamaktadırlar.

"Burada ne işin var? Bir hanımın odasına kapıyı vurmada girilmeyeceğini bilmiyor musun?" (ÇPÇ, 25)

"Aptal olma! dedi Gretel, kardeşine aptal dememesi için defalarca uyarıldığı hâlde." (ÇPÇ, 38)

Domates Saçlı Kız adlı eserde Güneş, yetiştirme yurdundan ayrılarak annesi, annesinin eşi ve üvey kardeşiyle beraber yaşamaya başlar. Ancak ne annesi ne de diğerleri onun eve gelmesinden memnun kalırlar.

“Annem benim çöp bidonu olmamı istiyor. Kızgınlıklarını kaşık kaşık döktüğü bir çöp bidonu.” (DSK, 108)

“Çayımı çabuk çabuk yudumluyor. Aaa! Bana ekşi bir yüzle bakıyor. Ne oluyor? Düşünmeye kalmadan patlıyor. ‘Ya doğru dürüst otur, ya da kalk karşımdan!’” (DSK, 100)

“Ağabeyim yemek boyunca yılanı baldırının üstünde tutuyor, bana doğru kıvrandırıp duruyor. Kimse anlamadı ama ben seziyorum. Bana dişlerini gıcırdata gıcırdata ‘Hoş geldin ufaklık!’ diyor.” (DSK, 94)

Güneş’in eve gelmesi, annesi ve üvey babası arasında da çatışmaların yaşanmasına sebep olmaktadır.

“Zaten sen oğlum var diye gittin buldun kızını. İki yıldır beraberiz. Bir gün bile kızının adını anmadın. Kızın olduğunu söyleseydin evlenir miydin seninle?” (DSK, 111)

İyiler ve Kötüler adlı eserde Tarık, arkadaşları ve kardeşi Suna’yla anlaşmazlıklar yaşayan bir çocuktur.

“Yürüsene! Kocaman kızsın, eşek kadar derler ya, işte öyle!” (İVK, 20)

“Bu ne? demişti o gün akşam, ‘Utanmıyor musun?’

‘Sen karışma’ cevabını almıştı.” (İVK, 66)

Kitaptaki diğer karakterlerden Münir, babasıyla anlaşamamakta ve annesinin ölümünden dolayı birbirlerini suçlamaktadır. Baba doğum sırasında ölen eşi için oğlunu, oğlu da annesini hastaneye götürmeyip ölümüne sebep olduğu için babasını hatalı bulmaktadır.

“Ben babamı niye sevmiyorum! İçindeki ses şöyle derdi:

Niye seveceksin? O seni sevmiyor ki!... Her akşam sarhoş, eline para geçse içkiye, kumara veriyor. O zaten anneni de sevmezdi! Sana hep ‘Anan seni doğururken öldü!’ der, ama asıl suç onundu.” (İVK, 23)

“Allah kahretsin! Dedi. Her türlü talihsizlik hep beni bulur. Babam evdeyse bakın, şimdi dayak yemeye!...” (İVK, 27)

Kaledibi Sokağı adlı eserde Bilgin’in Antalya’ya taşınmasından sonra kuzeni Kutlu abisiyle iletişimi ön plana çıkar. Kutlu’yla çok iyi anlaşılan Bilgin, Kutlu’nun arkadaşlarıyla görüşmesinden, kendisinin ihmal edilmesinden zaman zaman şikâyet etmekte, bu durum da çatışmaların yaşanmasına sebep olmaktadır.

“Çabuk gir içeriye yoksa paralarım şimdi seni.” (KS, 70)

“Âlim Çocuk, tepemi attırma.” (KS, 70)

“Aferin. Çok güzel yazmışsın. Bunu sakla da akşama babana gösterelim. Bir daha da benim kâğıtlarımı benden izinsiz karıştırma.” (KS, 94)

Kızım, Ben Çocukken... adlı eserde iki çocuğun anneleriyle ve birbirleri arasında yaşanan çatışmalar anlatılmaktadır. Bu çatışmalar kuşak farkından dolayı gerçekleşen teknolojiye bağımlılık, annenin çocukların kıyafetleri ve saç şekliyle ilgili yaptığı yorumlar, izinsiz elbise giyme durumu, ergenlik döneminden dolayı gerçekleşen değişimler, kardeşlerin birbirini kıskanması gibi sebeplerden kaynaklanmaktadır.

“Kullanmayacağınız şeyi neden eve almıştınız ki anne? Bir de sabah akşam tutumlu olmaktan söz eder anneannem!” (KBC, 16)

“Saçını taramamışsın! Bu saçla sokağa çıkılır mı?” (KBC, 19)

“Ne? Benim odamda mı? Bundan böyle kardeşimle aynı odada kalmak istemiyorum anne. Lütfen onun yatağını ayrı bir odaya al.” (KBC, 19)

“Lütfen anne, bundan böyle benim kazaklarımı giymeni istemiyorum.” (KBC, 29)

“Ne kadar sakar oldun sen son zamanlarda, farkında mısın?” (KBC, 36)

“Neden ablam toplamıyor da ben topluyorum? Bütün yaptığı, ayna karşısında sivilcelerini sıkmak. Biraz da ona söyle.” (KBC, 43)

Sol Ayağım adlı eserde hemen hemen tüm çatışma türlerine örnekler sunulmaktadır. Christy'nin hastalığından dolayı tedaviye yardımcı olmak adına ayrı bir oda yapılmak istenir. Bu odanın yapımı sırasında anne-baba anlaşmazlığa düşerek çatışma yaşayacaklardır.

“Tanrım! dedi, babam anneme bakarak. ‘Eviden atılmamızı mı istiyorsun? Ne yaptığının farkında mısın?’ (SA, 94)

“Bu işi ancak ben öldükten sonra yapabilirsin, dedi babam.” (SA, 94)

Christy, hastalığından dolayı zaman zaman kardeşleriyle ve annesiyle de çatışma yaşamaktadır.

“Aptal, diye cevap verdim. Sadece kalemi tutacaksın ve ben ne yazacağımı söyleyeceğim.” (SA, 121)

“Birçok defa kavga ediyorduk, zorluk çekmeyerek açık ve net söyleyebildiğim tek şey ‘Cehenneme git’ di ve bunu annemle yaptığımız ağız kavgalarında sinirlendiğim zamanlarda söyledim.” (SA, 68)

Yankılı Kayalar adlı eserde Mehmet ve kardeşi Hatice'nin anne babasını kaybetmelerinin ardından İstanbul'a gitmeleri, dayısı ve ailesi arasında çatışmaların yaşanmasına sebep olmuştur. Yengesi, Mehmet ve Hatice'yi kabul etmek istemez ve ailesiyle sürekli tartışma yaşar.

“Geldikleri gün ağzımızın tadını kaçırdılar. Hem biliyor musun ben hiç hoşlanmadım bunlardan.” (YK, 78)

“Eve girdikleri an, onlarla yapamayacağımı anladım. İstemiyorum işte istemiyorum.” (YK, 78)

Son olarak bu tartışmalar çocukları evden kovma sürecine kadar varmaktadır.

“Bıktım sizden, diye haykırdı. Sizi doyurduğumuz yetmiyormuş gibi bir de kaleminizi ve defterinizi mi düşüneceğiz?” (YK, 102)

“Dayanamayacağım artık, anlıyor musunuz dayanamıyorum! Defolun gidin!” (YK, 102)

Mehmet’in yengesinin yaptıklarına kuzeni Tansel de zaman zaman tepki vermekte, bu durum Tansel’in annesiyle çatışma yaşamasına neden olmaktadır.

“Anne niye böyle yapıyorsun? Yazık günah değil mi?”

Sen karışma! Senin aklın ermez!” (YK, 81)

“Ne diyorsun anne? Onlar hem misafirlerimiz, hem de halamın çocukları. Bu davranışın beni çok üzüyor.” (YK, 82)

Zıkkımın Kökü adlı eserde yoksul ve mutlu bir ailede yaşayan Muzo’nun yaşadıkları anlatılmakta olup zaman zaman anne-baba arasında çatışmalar da aktarılmaktadır.

“Hehey, neye erer ki senin aklın?” (ZK, 13)

“Ocağın batmaya bre herif, dedi. Kendi bi göz evi buldu da, lafnan avluda yer bırakmadı göz gondurmadık...” (ZK, 118)

“Bre herif, düşünmek için sabahlara kıran mı girdi be!” (ZK, 22)

Kitaplarda yer verilen çatışmalarla yazarlar, her ailede farklı iletişim biçimleri olabileceğini okurlarına hissettirmişlerdir. Her bireyin şahsi özelliklerine paralel olan farklı iletişim biçimleri bulunmaktadır. Bu farklılıkların olmasından ziyade aile içinde bireylerin iletişiminin devamlılığının sağlanması önemli bir durumdur.

3.3. Aile Tutumları

Tablo 4. Anne-baba tutumlarının incelenen kitaplara göre dağılımı

Demokratik/Destekleyici Tutum	İyiler ve Kötüler, Kaledibi Sokağı, Sol Ayağım, Yankılı Kayalar, Zıkkımın Kökü, Kızım, Ben Çocukken...
Otoriter/Baskıcı Tutum	Balıkçının Kızı, Çizgili Pijamalı Çocuk, Domates Saçlı Kız, İyiler ve Kötüler
Koruyucu/Kollayıcı Tutum	-
Hoşgörülü/Gevşek Tutum	İyiler ve Kötüler



İlgisiz Tutum	Annemin Gölgesi, Çizgili Pijamalı Çocuk, Domates Saçlı Kız, İyiler ve Kötüler, Zıkkımın Kökü, Balıkçının Kızı
Tutarsız/Dengesiz Tutum	-

Tablo 4'te, araştırma kapsamındaki çocuk kitaplarında yer verilen anne-baba tutumları gösterilmiştir. Kitaplarda otoriter tutum sayısı 4; demokratik tutum sayısı 6 olarak belirlenmiştir. Kitaplarda hoşgörülü/gevşek tutuma 1; ilgisiz tutuma 6 kez rastlanmıştır. İncelenen kitaplarda tutarsız ve koruyucu/kollayıcı tutuma örnek verilmemiştir.

Annemin Gölgesi adlı eserde baba, oğluna karşı ilgisiz bir tutum sergilemektedir. Eşini trafik kazasında kaybeden baba, çocuğuna karşı ilgisiz kalmış ve televizyon bağımlısı bir birey hâline gelmiştir. Çocuğun varlığı ya da yokluğu onun için önemli değildir.

"Bir kere bile gözlerimin içine bakmışlığı yok ki! Varsa televizyon, yoksa televizyon." (AG, 23)

"Gör beni baba! Bir oğlun olduğunu, oğlunun annesinden sana kalan tek gerçek şey olduğunu gör! Duy beni, duy lütfen." (AG, 130)

Balıkçının Kızı adlı eserde ilgisiz ve otoriter/baskıcı bir aile yansıtılmıştır. Samiye, babasının vergi borçlarını ödemek uğruna yaşça büyük biriyle evlendirilmek istenir. Ancak bu durumu kabul etmek istemeyen Samiye, gerekli desteği anne ve babasından göremez ve evden kaçar. Sonrasında da ailesi Samiye'yi arayıp sormaz.

"Başkalarını dinlemek hoş değil... Ama madem biliyorsun, o zaman her uslu kızın yaptığı gibi annene ve babana itaat etmelisin." (BK, 25)

"Eğer sabırlı olursan, sabrının karşılığını görürsün ve Allah'ın dediği olur. Sabretmesen de Allah'ın dediği olur, ama sen sabırsızlığından ötürü kaybedenlerden olursun. Boynunu eğ, itaatli ol." (BK, 27)

Çizgili Pijamalı Çocuk adlı eserde ise aile otoriter/baskıcı ve ilgisiz bir tutum sergilemektedir. Bruno'nun babası askerlik mesleğinden dolayı baskın bir karakter olup belli kurallar içinde yaşayan bir kişidir.

"Ve anne konuşurken bir daha sözünü kesme lütfen!" (ÇPÇ, 11)

"Biz yemekten odalarınızda kalacak ve sessiz olacaksınız. Etrafta koşturmak, tırabzanlardan kaymak yok. Ve bizi rahatsız etmek yok. Bu anlaşıldı mı? Kargaşa yaratmanızı istemiyorum." (ÇPÇ, 111)

Bruno gizli gizli evden çıkarak arkadaşı Schumer ile görüşmeye gider. Tel örgüler arasından arkadaşıyla görüşen Bruno'nun buluşmaları evden hiç kimsenin dikkatini çekmez. Bu da ailenin ilgisiz tutum sergilediğini göstermektedir.

"Bundan sonraki birkaç hafta, Bay Lizst evden ayrıldıktan sonra Bruno, anne akşam uykusunu uyurken evden ayrılıp Shmuel ile buluşmak üzere tel örgü boyunca uzun yürüyüşünü yapmaya devam etti." (ÇPÇ, 139)

Domates Saçlı Kız adlı eserde iki farklı tutuma rastlanmaktadır. Güneş'in annesi çocuğuna karşı ilgisiz bir tutum sergilemektedir. Güneş'i küçük yaşta yetiştirme yurduna bırakmış, daha sonra hiç arayıp sormamıştır. Daha sonra yanına almışsa da kızının söylediklerini ve hislerini önemsemez bir tavırda bulunmaktadır. Kızının yaptığı şakalara aldırmayıp kızmaktadır. Eşi, Güneş'i istemediği için kendisi de kızına karşı baskıcı/otoriter bir tutum sergiler.

"Annem bana ve benim kullandığım her şeye pis diyor." (DSK, 92)

"Ya doğru dürüst otur, ya da kalk karşımdan!" (DSK, 101)

"Yurttan kurtuldum. Şimdi annemin kuralları var." (DSK, 92)

Eşi kızına kızarken, tokat atarken bile anne hiç müdahale etmemektedir.

"Beni korusun diye annemin eteklerine sıkı sıkı sarılıyorum. Ama o hiç oralı olmuyor." (DSK, 101)

"Ben ölseydim annemle babamın ruhu bile duymazdı." (DSK, 113)

Güneş, annesini mutlu edebilmek için radyodan istek şarkıda bulunduğu anda bile annesi kızına karşı sert bir davranış sergilemektedir.

"Telefon paralarını kim ödüyor, hiç düşündün mü?" (DSK, 107)

Kızı başının ağrıdığını söylediğinde annesi çok ilgilenmeyip ev işlerine döner. Ateşinin olduğunu görünce ise üzerini örtüp, sırtına havlu koyar ve televizyon seyretmeye gider. Daha sonra kontrol etmeye dâhi gitmez.

"Yemekten sonra anneme başım ağrıyor diyorum. 'Bizi huzursuz etme geç odana, yat' diyor." (DSK, 150)

"Annem mi? Henüz beni öpmedi. Veremli kızlar iyileşsin öpecek, biliyorum." (DSK, 191)

İyiler ve Kötüler adlı kitapta aileler; demokratik/destekleyici, hoşgörülü/gevşek, ilgisiz ve otoriter/baskıcı tutum sergilemektedir. Kitaptaki karakterlerden Münir'in annesi doğum sırasında hayatını kaybetmiş, babası eşinin ölümünden ötürü Münir'i sevmemekte ve zaman zaman oğluna şiddette bulunmaktadır. Babasından gerekli ilgi ve sevgiyi görmeyen Münir bu durumun olumsuz sonuçlarını yaşamı süresince görecektir.

"Niye seveceksin? O seni sevmiyor ki!... Her akşam sarhoş, eline para geçse içkiye, kumara veriyor." (İVK, 23)

"Hatta hep babasının bir yerlerde seferde olmasını ister, böylece evde yalnız kalırdı. Bu biraz daha az dayak, biraz daha az azar demekti Münir için." (İVK, 26)

Kitaptaki diğer karakterlerden Suna ve Tarık'ın ailesi çocuklarına hoşgörülü/gevşek bir tutumla yaklaşmaktadır. Evde yangının çıkmasıyla çocukların anne babalarının yanlarında olmamaları, tek başlarına bırakılmaları da bu durumu kanıtlayan niteliktedir.

"Annee, neredesiniz? Baba, neredesiniz, ağabeyim içerde yanıyor!" (İVK, 54)

"Gece kulübüne gittiler, bizi götürmediler." (İVK, 56)

Kitaptaki diğer karakter Ali'nin anne ve babası ise çocuklarına demokratik/destekleyici tavırla yaklaşmaktadır. Ali'nin ailesi, çocuklarına sevgiyle yaklaşarak herhangi bir sorunda çocuklarına destek olmakta ve değer vermektedir.

"Üzülme evlat, dedi. Olur böyle şeyler." (İVK, 40)

"İki arkadaş gibi konuşuyorlardı." (İVK, 40)

"Allah'ım bana beni seven, annemi seven bir baba; babamı seven bir anne verdiğin için sana binlerce hamd..." (İVK, 42)

Kaledibi Sokağı adlı eserde demokratik/destekleyici tutum ön plandadır. Ailesi Bilgin'in duygu ve düşüncelerine değer verip çocuklarını desteklemektedir.

"Aferin benim akıllı oğluma. Ne de güzel yazmışsın... Büyüyünce daha güzellerini yazarsın inşallah." (İVK, 95)

"Aferin. Hiç de fena olmamış. Ama bir daha benden izinsiz ciltçilik yapmak, buraları dağıtmak yok." (İVK, 90)

Kızım, Ben Çocukken... adlı kitapta anne demokratik/destekleyici tutum sergilemektedir. Anne, çocuklarıyla kendi kuşağı arasında farklara örnekler sunarak çocuklarına karşı anlayışlı davranışlarıyla dikkat çekmektedir. Çocuklarıyla sürekli iletişim hâlinde olması da bu durumu kanıtlayan niteliktedir.

"Ben senin yaşındayken, senden daha unuttukandım diyecektim yalnızca..." (KBC, 38)

"Önemi yok, kızım. Buluş çağına giriyorsun. Senin yaşında böyle olur, büyüdüğünde nasıl olsa geçer." (KBC, 39)

Annenin kızının âşık olduğunu söylediğinde anlayışlı davranması, kendisinden örnekler vermesi, önerilerde bulunması da annenin tutumunu ifade etmektedir.

"Ne yapacağım ben şimdi? İlk aşkı olmalı bu. Sert çıksam uzaklaşabilir benden. Bir daha da hiçbir şeyini anlatmaz. Yumuşak davransam, şımarıp şu yakışıklı dediği çocuğa yüz verebilir." (KBC, 40)

Sol Ayağım adlı eserde Christy'nin ailesi destekleyici, demokratik bir tutuma sahiptir. Özellikle anne karakteri, çocuğuna inanarak sürekli destek olmuş, elinden gelen tüm fedakârlıkları yapmıştır.

"Annemin yapacağım tüm savaşlarda her zaman yanımda olacağı, yenileceğimi hissettiği zamanlarda ise bana güç vereceği anlamına geliyordu." (SA, 11)

"Annem beş yıl önce olduğu gibi, o zaman orda yanımdaydı, bana kesintisiz destek sağlayarak hâlâ yanımdaydı." (SA, 48)

Yankılı Kayalar adlı eserde anne ve babanın yaşadığı süre içerisinde çocuklarına karşı demokratik/destekleyici tutumla yaklaştıkları görülmektedir. Çocuklarıyla birlikte oturarak okunan kitabı dinlemeleri ve kitapla ilgili yorum yapmaları da bu durumu desteklemektedir.

“Babam, akşamları kar yağarken: ‘Haydi bakalım, Mehmet! Oku kaldığımız yerden!’ deyince bir gece evvel bıraktığımız yerden kitaba devam ederiz.” (YK, 8)

“Anamın beni büyük insan gibi görmesi, sözüme değer verip teselli olması hoşuma gitmişti.” (YK, 16)

Kitabın ilerleyen kısımlarında çocuklara sahip çıkarak onları evlatlık edinen Selim Bey ve eşi çocuklara demokratik/destekleyici tutumla yaklaşan ebeveynler olmuşlardır.

“Bir gün durumumu öğrenmek için okuluma gitmiş olan babam, akşam yemekte benimle gurur duyduğunu, öğretmenlerimin ve arkadaşlarımin beni çok sevdiğini, örnek bir öğrenci olarak gösterildiğimi söyledi. Annem de çok iyi evlat olduğumu söyleyerek bu sevincimi daha da artırdı. (YK, 109)

Zıkkımın Kökü adlı eserde anne-baba demokratik/destekleyici ve ilgisiz tutuma sahiptir. Çocukların küçük yaşta seyyar satıcılık yapmaları, Muzo’nun başına gelenler, her ne olursa olsun ailenin birbirlerine destek olmaları bu durumu kanıtlamaktadır.

“Oğlum sen dayanamazsın, dedi.” (ZK, 162)

“Ben onları rezilliğe öylesine alıştırdım ki hiçbir şey olmaz, bırak gitsin, biraz daha rezillik idmanı yapmış olur, fena mı?” (ZK, 162)

“Anam babam zaten karışmazlardı ne iş tuttuğuma.” (ZK, 260)

İncelenen kitaplarda da görüldüğü üzere anne-baba tutumlarının neredeyse tamamına seçilen çocuk kitaplarında yer verilmiştir. Böylece çocuk okurlara ebeveynlerinin olumlu ve olumsuz tutumlarını mukayese etme olanağı sunulmuştur. İncelenen kitaplarda demokratik/destekleyici ve ilgisiz tutum diğer ebeveyn tutumlarına oranla daha yüksek çıkmıştır. Tutarsız ve koruyucu aile tutumlarına örnek verilmemiştir. Olumlu tutum sergileyen anne-babaların çocukları kitaplarda başarılı, sosyal ve mutlu olarak aktarılırken çocuklarına olumsuz tutumla yaklaşan ailelerin çocukları kavgacı, aksi, başarısız ve içe dönük olarak ifade edilmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, toplumda önemli bir kurum olarak varlığını sürdüren aile kavramının, ortaokul dönemine yönelik çocuk kitaplarında aile tipleri, aile içi iletişim (çatışmalar) ve anne-baba tutumları bağlamında ne şekilde aktarıldığı incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda incelenen çocuk kitaplarında aile tiplerinin birçoğuna yönelik (parçalanmış aile, geniş aile, çekirdek aile) örneklerle yer verildiği tespit edilmiştir. Kitaplarda, parçalanmış aile ve çekirdek aile yapılarına daha fazla yer verilmesi toplumsal yapıdaki değişimlerin çocuk kitaplarına da yansıtılması bağlamında önemli bir bulgudur.

Toplumdaki geleneksel yapı; ekonomik, sosyal, siyasal vb. nedenlerden dolayı kentlere göç etmiş, bu da toplumda önemli değişimlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Geniş aileler, zamanla yerini çekirdek aileye bırakmış ve kadınların iş hayatına girmesiyle çalışan

anne profili ortaya çıkmıştır. Domates Saçlı Kız adlı kitapta verilen anne karakteri bu durumla örtüşmektedir.

Araştırma sonucunda, incelenen çocuk kitaplarında çekirdek aile tipinden sonra en fazla parçalanmış aile tipine yer verilmiştir. Dikeçligil (1995)'e göre parçalanmış/eksik aile, boşanmış eşlerden biri ile çocuklardan oluştuğu gibi, evlilik bağı olmayan çiftler ve çocuklarının oluşturduğu aileler de parçalanmış aile olarak belirtilmektedir. "Annemin Gölgesi, Balıkçının Kızı, Çizgili Pijamalı Çocuk, Domates Saçlı Kız, İyiler ve Kötüler, Yankılı Kayalar, Zıkkımın Kökü" adlı kitaplar ölüm, boşanma, terk etme vb. sebeplerle oluşan parçalanmış aile tipini yansıtmaktadır. Bu aile yapısı içerisindeki çocuk karakterlerin düşünce ve duygu dünyaları, bu durumdan etkilenme ve sorunlarla baş etmeye çalışma durumları aktarılmaya çalışılmıştır. Yusifoğlu ve Kızmaz'a (2016) göre günümüz toplumlarında özellikle çocuklar açısından pek çok problem, parçalanmış aile yapısının neticesinde ortaya çıkmaktadır. Parçalanmış aile tipinin birçok problemi beraberinde getirmesi bulgularımızı kanıtlar niteliktedir.

Tezel Şahin ve Cevher Kalburan (2007) çalışmalarında toplumdaki aile yapısı incelendiğinde, hem kentte hem de kırsal kesimlerde, aile yapısının çoğunlukla çekirdek aile özelliğine sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Bu da modernleşme sürecinin getirdiği bir sonuç olarak yorumlanmaktadır. İncelenen eserlerde sadece bir kitapta geniş aileye yer verilip çekirdek aileye daha çok rastlanması verilen görüşleri destekler niteliktedir.

İncelenen kitaplarda aile içi çatışma durumları ve aile tutumlarının da birçok örneği de aktarılmaya çalışılmıştır. En fazla yer verilen aile tutumları demokratik/destekleyici tutum ve ilgisiz tutum olup sonraki sırayı otoriter tutum izlemektedir. Demokratik/destekleyici tutuma sahip ebeveynlerin çocuklarla iletişiminin daha olumlu olduğu, otoriter/baskıcı tutuma sahip ailelerin çocuklarının ise ilişkilerinde çatışmalar yaşadığı, çocukların mutsuz ve içe kapanık olduğu bulgularla da ifade edilmektedir. Durmuş'un (2006) da belirttiği gibi demokratik/destekleyici tutuma sahip ailelerin çocuklarını destekleyerek onlara önem vermesi olumlu kişilik özelliklerinin oluşturması bakımından birbirleriyle örtüşmektedir. İyiler ve Kötüler adlı kitapta Ali karakterinin ve Yankılı Kayalar adlı kitapta Mehmet'in ailelerinin tutumlarının da etkisiyle geldikleri konumlar bu durumu kanıtlar niteliktedir.

Kaymak Özmen, (2004) anne babanın çocuklarına tepki verirken olumsuz davranışlardan uzak olması gerektiğini ifade etmektedir. Olumsuz duygu ve davranışlar, çocuğun iletişim becerilerinde problemlere sebep olarak özgüven eksikliğine sebep olabilirler. Ebeveynler; destekleyici tutumla çocuklarına yaklaşırlarsa iletişim becerisi yüksek, özgüven sahibi, mutlu ve başarılı çocuklar yetişecektir. Şahin ve Aral da (2012) çocuğun kişiliğinin gelişebilmesi, kendini ifade edebilen bir birey olabilmesi ve demokratik bir şekilde kararlar alınırken ona söz hakkı tanınması noktalarına vurgu yaparak ailelerin bu konuda bilinçlenmesi gerektiğini belirtmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda aile içerisindeki ilişkiler incelendiğinde en fazla verilen çatışma türü anne-baba ve çocuk arasında gerçekleşmektedir. Yavuzer'e (1997) göre çatışma, şahısların birbirlerinin ihtiyaçlarına karşılıklı engel olmak ya da cephe almak durumunda belli konularda uyuşmadıkları zaman şahıslar arasında oluşan uyuşmazlık, karşıtlık, anlaşmazlık ve kavgaları ifade etmektedir. Namazcı'ya (2020) ait çalışmada incelenen kitaplarda ebeveyn ve çocuklar arasında pek çatışma yaşanmayıp ailelerin daha çok olumlu ilişkiler içinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda araştırma sonuçlarının birbiriyle örtüşmediği görülmektedir.

Sonuçlardan da hareketle bireyin toplumsallaşma sürecinde kitapların inkâr edilemeyecek bir payı bulunmaktadır. Birey kendi yaşadığı aile dışında birçok aile yapısı, aile ilişkileri ve aile tutumlarıyla okuduğu kitaplarda karşılaşmakta ve bu da bireyin hayata hazırlanmasına, yeni tecrübeler kazanmasına katkıda bulunmaktadır.

Bu çalışmadan hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- Çocuk edebiyatı yazarlarının çok daha seçici ve özenli olması gerektiği unutulmamalıdır. İncelenen eserlerde aile içerisinde şiddete yönelik ifadelere yer verilmiştir. Yazarlar bu bağlamda daha dikkatli olmalı ve olumsuz çağrışımlara yer vermemelidir. Aynı zamanda hitap edeceği yaş gruplarını göz önünde bulundurarak kurgularını oluşturmalıdır.
- Çocuk edebiyatı yazarları; aile yapısını aktarırken gerçeklikten sıyrılmadan olanı çocuğa göre vermelidir. Bu bağlamda çocuk edebiyatı yazarları, her şeyden önce çocuk edebiyatı ilkelerine hâkim olmalı ve hitap edeceği grubu göz önüne alarak kurguyu oluşturmalıdır. Bu durum çocukların kitaptaki kahramanla özdeşim kurmasını kolaylaştırarak anlatılanlar üzerinden deneyim kurmasını sağlayacaktır.
- Çocuk edebiyatında aile kavramının önemine vurgu yapan kitap sayısının sınırlı olması dikkat çekmektedir. Yazarların aile kavramına daha çok dikkat çekmesi, ailenin önemini dile getirmesi faydalı olacaktır.
- Boşanma, ölüm, evlat edinme gibi soyut konu içeren çocuk kitaplarının somutlaştırılarak resimli bir şekilde aktarılması önerilebilir. Aile içerisinde yaşanan bazı önemli sorunların anlatıldığı göz önüne alınarak kitapların bazılarında belli yaş önerisi bulundurulabilir.
- Aile konusunun işlendiği, farklı metin türlerini de barındıran daha nitelikli çocuk edebiyatı eserlerinin yazılması da okurlar ve edebiyatımıza zenginlik katacaktır.



Kaynakça

- Acar, A. (1990). *Türk aile yapısı ve Kızılcahamam aile yapısı üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Adalı, B. (2019). *Kaledibi sokağı*. İstanbul: Fom Kitap.
- Ak, S. (2021). *Domates saçlı kız*. İstanbul: Can Çocuk Yayınları.
- Akal, A. (2020). *Kızım, ben çocukken...* İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Alver, K. (2005). Çocuk edebiyatı. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*. 104-105, 403-405.
- Arıcı, A. F. (2016). *Çocuk edebiyatı ve kültürü*. Ankara: Pegem Akademi.
- Boyne, J. (2022). *Çizgili pijamalı çocuk*. İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Boyunağa, A. Y. (2005). *Yankılı kayalar*. İstanbul: Genç Timaş Yayınları.
- Brown, C. (2005). *Sol ayağım*. İstanbul: Nokta Kitap.
- Demir, H. (2004). *İyiler ve kötüler*. Ankara: Meneviş Yayınları.
- Dikeçligil, B. (1995). *Türk toplumunun aile tipleri*. Yüzyıl Biterken Cumhuriyet Dönemi Türk Ansiklopedisi, C:11, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Durmuş, R. (2006). *3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin kişilik özellikleri ile anne-baba tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Güzelyurt, T. & Özkan, Ö. (2018). Ailede yaşanan değişimler: çocuk kitaplarına yönelik bir inceleme. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-19. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ceded/issue/39023/457282> adresinden alınmıştır.
- Horstman H. K. , Schrod P. Warner B. Koerner A. Maliski R. Hays A. & Colaner C. W. (2018). Aile iletişim kalıplarının kavramsal ve ampirik sınırlarını genişletmek: genişletilmiş uyumluluk yönelim ölçeğinin geliştirilmesi ve doğrulanması, *İletişim Monografı*, 85:2, 157-180, DOI: 10.1080/03637751.2018.1428354
- İşler, D. (2022). *Annemin gölgesi*. İstanbul: Genç Timaş Yayınları.
- İzgi, M. (2017). *Zıkkımın kökü*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Jacques, P. (2009). *Balıkçının kızı*. Çev. Üzeyir Gündüz. Ankara: Küçük Ev Yayınları.
- Kaya, A. İ. & Erkmen, Z. (2017). Aytül Akal'ın eserlerinde aile içi çatışma üzerine bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(10), 621-633.
- Kaymak Özmen, S. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. c. 37. s. 2: 27-39.
- Koşkunlu, Y. (2008). *Muzaffer İzgü'nün "Anneannemin Akıl Almaz Maceraları" serisindeki "aile" kavramının çocuk gelişimi açısından değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi: İzmir.

- Namazcı, M. (2020). *Türk çocuk edebiyatı eserlerinde üç kuşakta değişen aile*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi: İstanbul.
- Oğuzkan, A. F. (2000). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı* (6.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Qin Zhang (2007). Çin ebeveyn-çocuk ilişkilerinde aile iletişim modelleri ve çatışma tarzları. *Communication Quarterly*, 55,1, 113-128, DOI: 10.1080/01463370600998681
- Sever, S. (2013). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem Yayınları.
- Stegmaier, N. K. (1974). Teaching interpersonal communication through children's literature. *elementary english*, 51(7), 927-931. <http://www.jstor.org/stable/41388420>
- Şahin, S. & Aral, N. (2012). Aile içi iletişim. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3) , 55-66. DOI: 10.1501/Asbd_0000000029
- Şirin, M. R. (2000). *99 Soruda çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayını.
- Tezel Şahin, F. & Cevher Kalburan, F. N. (2007). *Türk toplumunda aile çocuk ilişkilerine genel bir bakış*. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi 38. ICANAS, (pp.775-790). Ankara.
- Uluğtekin, S. (1991). *Hükümlü çocuk ve yeniden toplumsallaşma*. Ankara: Bizim Büro.
- Yapıcı, Ş. (2010). Türk toplumunda aile ve eğitim ilişkisi. *Journal of Turkish Studies*, 5(4), 1544-1570.
- Yavuzer, H. (1997). *Anne baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz Dursun, Y. (2022). *Çocuk edebiyatı eserlerinde aile kurumu (Sevim Ak ve Üzeyir Gündüz örneği)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi: İstanbul.
- Yusufoğlu, Ö. & Kızmaz, Z. (2016). Parçalanmış ailelerde yoksulluk ve sosyal dışlanma: Elazığ örneği. *Social Sciences*, 11(1), 27-40. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsasocial/issue/20122/213752> adresinden alınmıştır.
- Zivtci, F. (2007). Çocuk kitaplarında kahramanın yeri ve önemi. *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildiriler*, (04-06 Ekim 2006). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.



Extended Summary

1. Introduction

Every child needs to be introduced to the differences in society. This process can be realized by the child's social learning, and sometimes it is also possible with books. Child; By encountering different family characteristics, attitudes and perspectives, they will be able to approach the situations and features in the society without being strange, and will learn to be tolerant of differences by developing their perspective. The concept of family in children's books is an issue that needs to be examined. It is expected that the concepts examined within the scope of this research will contribute to the works of children's literature that will be created on the basis of these concepts in the future. In this context, it is aimed to investigate how the concept of family is reflected in the books and how it will affect children by choosing children's books at the secondary school level.

2. Method

Document review method was used in this research, which aims to describe a situation that exists on a fictional/manufactured structure as it exists. Document analysis is a method that deals with the analysis of written instruments containing information about the phenomenon or phenomena that are targeted to be investigated. In document review, comprehensive, rich and detailed data is obtained and examined (Yıldırım & Şimşek, 2013).

According to Yıldırım and Şimşek (2013), this method, called document review or analysis, can be used as a stand-alone research method or in combination with other data collection methods.

In accordance with the purpose of the research, a total of 10 books belonging to the secondary school period (12-14 years old) belonging to different authors in children's literature were examined within the scope of the concept of family.

3. Findings, Discussion and Results

Books have an undeniable share in the socialization process of the individual. The individual can prepare for life by encountering many family structures, family relations and family attitudes in the books he reads, apart from the family he lives in.

While conveying the family structure, children's literature writers should give what is appropriate to the child, without getting rid of reality. In this context, children's literature writers should first of all master the principles of children's literature and create the fiction by considering the group they will address. This situation may facilitate the identification of children with the hero in the book and enable them to build experiences through the narratives.